

หอการค้าไทย
THE THAI CHAMBER OF COMMERCE
สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
BOARD OF TRADE OF THAILAND

เศรษฐกิจหมุนเวียน...ที่ “ธุรกิจเล็ก ๆ ก็ทำได้”

บทเรียนจากบริษัทขนาดใหญ่ เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดเล็ก

สแกน QR CODE
เพื่อรับชมวิดีโอ

ชุด 3: จัดการ “น้ำ” ลดต้นทุนธุรกิจ

บทเรียน 3-1: “จัดการน้ำ”

สร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับทุกธุรกิจ

จาก การบริหารจัดการน้ำ ของกลุ่มธุรกิจ TCP

“น้ำ” เป็นทรัพยากรสำคัญยิ่งของการผลิตในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ทั้งการใช้เป็นวัตถุดิบ และการใช้ประโยชน์ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการผลิต การบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยแนวคิด “เศรษฐกิจหมุนเวียน” (Circular Economy) และหลัก 3 Rs จึงเป็น “ตัวช่วย” ที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการลดต้นทุน รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจควบคู่กับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความท้าทายสำหรับ ผู้ประกอบการ

แม้ไทยจะมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ แต่ผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)

อันเนื่องมาจากภาวะโลกร้อนที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้เกิดความไม่แน่นอนของฤดูกาล ส่งผลต่อปริมาณน้ำในธรรมชาติ ทุกภาคส่วนจึงต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างคุ้มค่า โดยเฉพาะภาคการผลิตที่ใช้น้ำเป็นต้นทุนสำคัญ ในการดำเนินธุรกิจ **จำเป็นต้องแสวงหาแนวทางและระบบการจัดการน้ำที่ดีมากพอ เพื่อลดต้นทุน และสร้างความยั่งยืนให้สามารถยืนหยัดได้อย่างเข้มแข็งในระยะยาว**

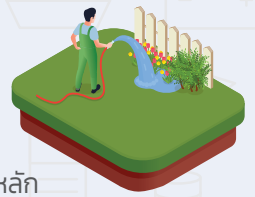
ตอบโจทย์ปัญหา

กรณีตัวอย่าง การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างคุ้มค่าในทุกขั้นตอนการผลิตของกลุ่มธุรกิจ TCP ผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายเครื่องดื่มภายใต้แบรนด์กระทิงแดง และอื่น ๆ มานาน 68 ปี โดยใช้ "น้ำ" เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต จึงให้ความสำคัญลำดับแรกกับการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน **เน้นการสร้าง ความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำด้วยหลัก 3Rs คือ**

Reduce - ลดการใช้

Reuse - นำมาใช้ซ้ำ และ

Recycle - บำบัดและนำกลับมาใช้ใหม่

"ธุรกิจหลักของกลุ่ม TCP คือ การผลิตเครื่องดื่ม น้ำ จึงเป็นวัตถุดิบที่สำคัญที่สุด โรงงานของเราตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มรับน้ำจากทั้งนครนายกและปราจีนบุรี ในฤดูฝนน้ำจะหลากลงมา เราจะผันน้ำจากแม่น้ำบางปะกงเข้ามาเก็บไว้ในช่วงฤดูน้ำหลาก เราจะมีปริมาณน้ำดิบเพียงพอต่อการผลิตสินค้าตลอดทั้งปี โดยนำมาผลิตเป็นน้ำประปา เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตเครื่องดื่มและใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงงาน"

"การบริหารจัดการน้ำได้ดีมีผลโดยตรงต่อต้นทุนธุรกิจที่ลดลง จากการผลิตน้ำได้ต้นทุนต่ำ ในกรณีที่เราผันน้ำจากแหล่งธรรมชาติมาเก็บไว้ในช่วงฤดูน้ำหลาก ไม่ส่งผลกระทบต่อ ๑ กับชุมชนเลย เพราะในฤดูน้ำหลาก ปริมาณน้ำจำนวนมากจะไหลลงสู่ทะเลแบบไม่เกิดประโยชน์ ที่สำคัญ เมื่อเราบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพจะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ถือเป็นคุณค่าที่เกิดขึ้นกับหลายภาคส่วน"

คุณวัชรินทร์ บัวดี
ประธานผู้บริหารสายงานการผลิต
กลุ่มธุรกิจ TCP

"การจัดการน้ำในกระบวนการธุรกิจของเราใช้หลักการ 3R เพื่อทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า **Reduce** เรามีเป้าหมายในการลดการใช้ น้ำ โดยมีมาตรการอย่างต่อเนื่องและเห็นผลอย่างชัดเจน **Reuse** มีการนำน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วกลับมาใช้กับกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับกระบวนการผลิตสินค้า เช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างถนน ล้างร่องน้ำต่าง ๆ โดยไม่ใช้น้ำใหม่เลย ส่วน **Recycle** อยู่ในกระบวนการบำบัดน้ำเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่"

"เรานำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาควบคุม ตั้งแต่กระบวนการผลิตน้ำ จนถึงการผลิตเครื่องดื่ม รวมถึงการนำระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มเข้ามาบูรณาการกับสายการผลิต สำหรับติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลแบบเรียลไทม์ เพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดจากการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรับปรุงระบบให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของเราอย่างแท้จริง"

ขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติ สำหรับผู้ประกอบการ

1

R ต่าง ๆ มาใช้จัดการน้ำในสถานประกอบการของตนได้อย่างเหมาะสม

ผู้ประกอบการควรเรียนรู้ทำความเข้าใจหลัก 3 Rs ของเศรษฐกิจหมุนเวียนให้ถ่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกเทคนิค

2

Reduce – หาวิธีลดปริมาณการใช้หรือลดการสูญเสียโดยไม่จำเป็น

กำหนดเป้าหมายและวางกลยุทธ์การจัดการน้ำในกระบวนการธุรกิจให้ชัดเจน โดยเริ่มต้นจากสิ่งที่ทำได้ง่ายที่สุดก่อน เช่น

3

ดำเนินการได้ ก่อน – หลัง เพื่อทำให้กระบวนการจัดการน้ำเกิดประสิทธิภาพได้รวดเร็ว เช่น Reuse – หาแนวทางการนำน้ำมาวนใช้ซ้ำได้ในบางกิจกรรม

วางแผนดำเนินการ โดยวิเคราะห์และแยกแยะขั้นตอนการทำงานอย่างละเอียด เพื่อค้นหาว่า มีขั้นตอนใดบ้างที่สามารถ

4

ของธุรกิจของตน เช่น Recycle – พัฒนาระบบรีไซเคิลเพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำทิ้งให้นำไปใช้งานได้

มองหาเทคโนโลยี อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่จะช่วยทำให้การดำเนินงานตามแผนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยลงทุนตามความเหมาะสมกับขนาด

5

ความร่วมมือโดยตรงจากผู้ปฏิบัติงาน ณ จุดนั้น

จัดอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอน ให้รู้วิธีปฏิบัติ เนื่องจากต้องอาศัยความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีดำเนินการ และต้องได้รับ

กุญแจสู่ความสำเร็จ: แนวทางสำหรับ SME

- 1. เจ้าของ และผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์และความมุ่งมั่น** ในการทำให้เกิดกระบวนการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความยั่งยืนแก่ธุรกิจ
- 2. กำหนดกลยุทธ์อย่างชัดเจน** ในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการผลิตเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดการน้ำอย่างยั่งยืน
- 3. สร้างความเข้าใจแก่พนักงาน** ให้เห็นความสำคัญและร่วมมือปฏิบัติอย่างจริงจังในทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า จนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร
- 4. ลงทุนด้านเทคโนโลยีในแต่ละขั้นตอนรวมถึงระบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม** ให้สามารถติดตามและวิเคราะห์ข้อมูล จนสร้างประโยชน์สูงสุดจากการจัดการน้ำในการผลิตสินค้า
- 5. ผู้ประกอบการต้องเข้าใจเส้นทางการใช้น้ำอย่างลึกซึ้ง** จนสามารถพัฒนากระบวนการจัดการน้ำ และออกแบบขั้นตอนการใช้น้ำแต่ละช่วงให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อแนะนำธุรกิจรายเล็ก

ผู้ประกอบการ SME ต้องวิเคราะห์เส้นทางการใช้น้ำในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการของธุรกิจโดยละเอียด **เลือกนำหลัก 3Rs มาใช้จัดการน้ำ โดยเริ่มต้นด้วยหลัก R ที่ทำได้ง่ายที่สุดคือ Reduce** ลดการใช้น้ำในกระบวนการผลิต จากนั้นจึงพิจารณาว่าจะสามารถนำหลัก Reuse และ Recycle เพื่อใช้น้ำซ้ำในบางกิจกรรมที่เหมาะสม และอาจนำน้ำเสียไปบำบัดตามมาตรฐานเพื่อหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ โดยอาจจำเป็นต้องลงทุนเพิ่มเติมแตกต่างกัน

ผลตอบแทนที่ผู้ประกอบการจะได้รับ

ผู้ประกอบการ SME ที่นำหลัก 3Rs คือ Reduce, Reuse และ Recycle มาเป็นแนวทางจัดการน้ำ จะได้รับประโยชน์คือ

- 1. ช่วยลดต้นทุนของธุรกิจ** เป็นประโยชน์ทางตรงที่ได้จากการลดการใช้น้ำในกระบวนการผลิต และการหมุนเวียนน้ำกลับมาใช้ใหม่
- 2. ลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนน้ำดิบ** โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับธุรกิจที่มีกระบวนการผลิตสินค้าซึ่งต้องใช้น้ำปริมาณมาก อย่างเช่นอาหาร เครื่องดื่ม
- 3. ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจมากขึ้น** จากประสิทธิภาพในการผลิตที่ดีขึ้น ด้วยต้นทุนที่ลดลง
- 4. เพิ่มโอกาสในการนำสินค้าเข้าสู่ตลาดใหม่ ๆ** ด้วยกระบวนการทางธุรกิจที่สอดคล้องกับข้อกำหนดด้านการมีส่วนร่วมในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (SDGs)
- 5. เกิดภาพลักษณ์ที่ดีด้านความยั่งยืน** ในฐานะเป็นสถานประกอบการที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจในระยะยาว
- 6. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ประกอบการอื่น ๆ** ในการนำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนจาก 3R ไปใช้ เพื่อพัฒนาธุรกิจ

คุณวัชรินทร์ บัวดี
ประธานผู้บริหารสายงานการผลิต
กลุ่มธุรกิจ TCP

“กลุ่มธุรกิจ TCP มีเป้าหมายเรื่องการจัดการน้ำยั่งยืนโดยการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการการผลิตอย่างจริงจัง และตั้งเป้า **"Net Water Positive"** คือ การคืนน้ำกลับสู่ธรรมชาติและชุมชนให้มากกว่าน้ำที่ใช้ในการผลิต ภายในปี 2573 โดยทำงานร่วมกับพันธมิตรและชุมชนที่กลุ่ม TCP มีโรงงานตั้งอยู่”

เศรษฐกิจหมุนเวียน หรือ Circular Economy "CE"

ส่งเสริมการรักษาคุณค่าของผลิตภัณฑ์ วัตถุดิบ และทรัพยากรให้ยาวนานมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยการส่งกลับคืนสู่วงจรผลิตภัณฑ์ภายหลังจากสิ้นสุดการใช้งาน และการลดการสร้างขยะ

คณะกรรมการยุโรป (The European Commission)

เจ้าของและอำนวยการบริหาร โดย

หอการค้าไทย
THE THAI CHAMBER OF COMMERCE
สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
BOARD OF TRADE OF THAILAND

อำนวยการผลิตและเผยแพร่ โดย

สถาบันวิทยาการเศรษฐกิจหมุนเวียน
เพื่อผู้ประกอบการและผู้บริโภค
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สนับสนุนการดำเนินงาน โดย

สนับสนุนบทเรียนเศรษฐกิจหมุนเวียน โดย

กลุ่มธุรกิจ (TCP)